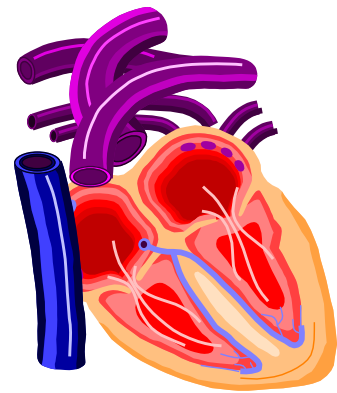

Kardiotonik DV

**ATU Kliniki farmakologiya kafedrasının
ass t.f.d. Ağayeva K.Ə.**

Kardiotonik maddələr – bu
ürək çatışmazlığı zamanı
miokardın yığılma gücünü
artıran DV-dir.

Ürək çatışmazlığı (ÜÇ) –
miokardın yığılma funksiyasının
azalmasıdır.

ÜÇ yaşlı əhəlinin ~ 10% xəstədir.

**Ölüm – Ds-dan ~1,7-3,2 il sonra baş
verir.**

ÜÇ-nin etiologiyası (2 qrup səbəbdən olur):

1. Miokardın ilkin zədələnməsi:

(miokarditlər və s.).

2. İkincili miokardın yüklənməsi:

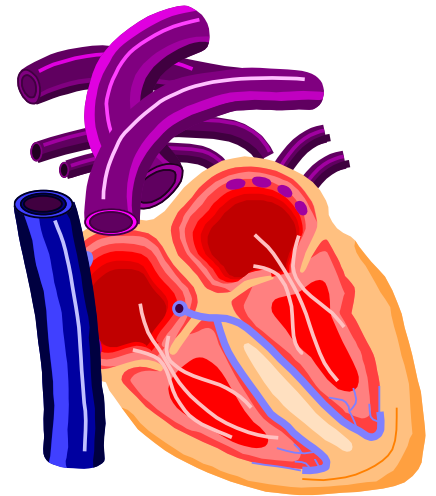
- «Təzyiqlə yüklənmə» (AT, stenoz);

- «Həcmə yüklənmə» qanla
(qapaq qüsurları, çatışmazlığı).

İnkişaf sürətinə görə:

1. Kəskin ÜÇ (dəqiqələr – günlər)

2. Xroniki ÜÇ (aylar – illər).

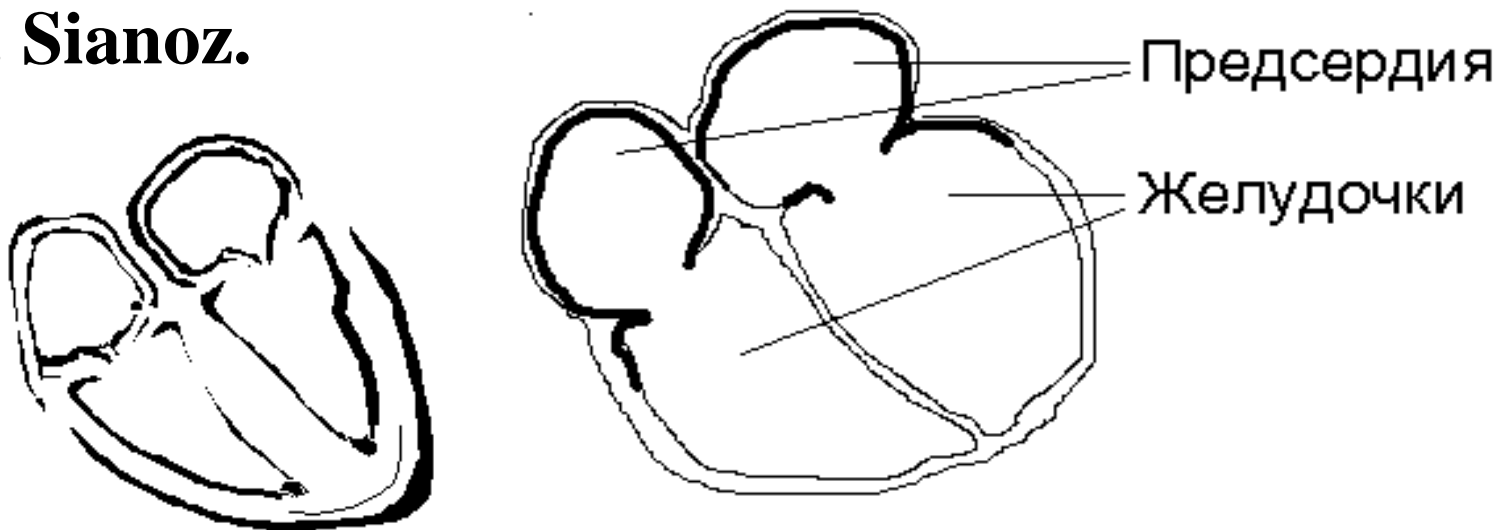

ÜÇ-nin növləri -

1. Ürəyin SOL və ya
2. SAĞ hissələrinin çatışmazlığı, və
3. TOTAL (tam) ÜÇ.

ÜÇ-nin əlamətləri-

1. Təngnəfəslik (Sol MÇ). 2. Ödemlər (Sağ MÇ).
3. Sianoz.

Normal miokard və ürək çatışmazlığı zamanı miokard

Ağırliq dərəcəsi - I (kompensəolunmuş), II A, II B, III.

III ağırliq dərəcəsi (dekompensasiya) – ürək köçürülməsinə göstəriş.

ÜÇ zamanı istifadə olunan DV

↑ Miokardın yığılmasını artıranlar
(**kardiotonik DV, metaboliklər və s.**)

↓ SQH-ni azaldaraq miokard yükünün azalması (**diuretiklər**)

↓ AH zamanı yüksəlmiş AT-in azaldılması
(**vazodilatatorlar - hipotenzivlər**)

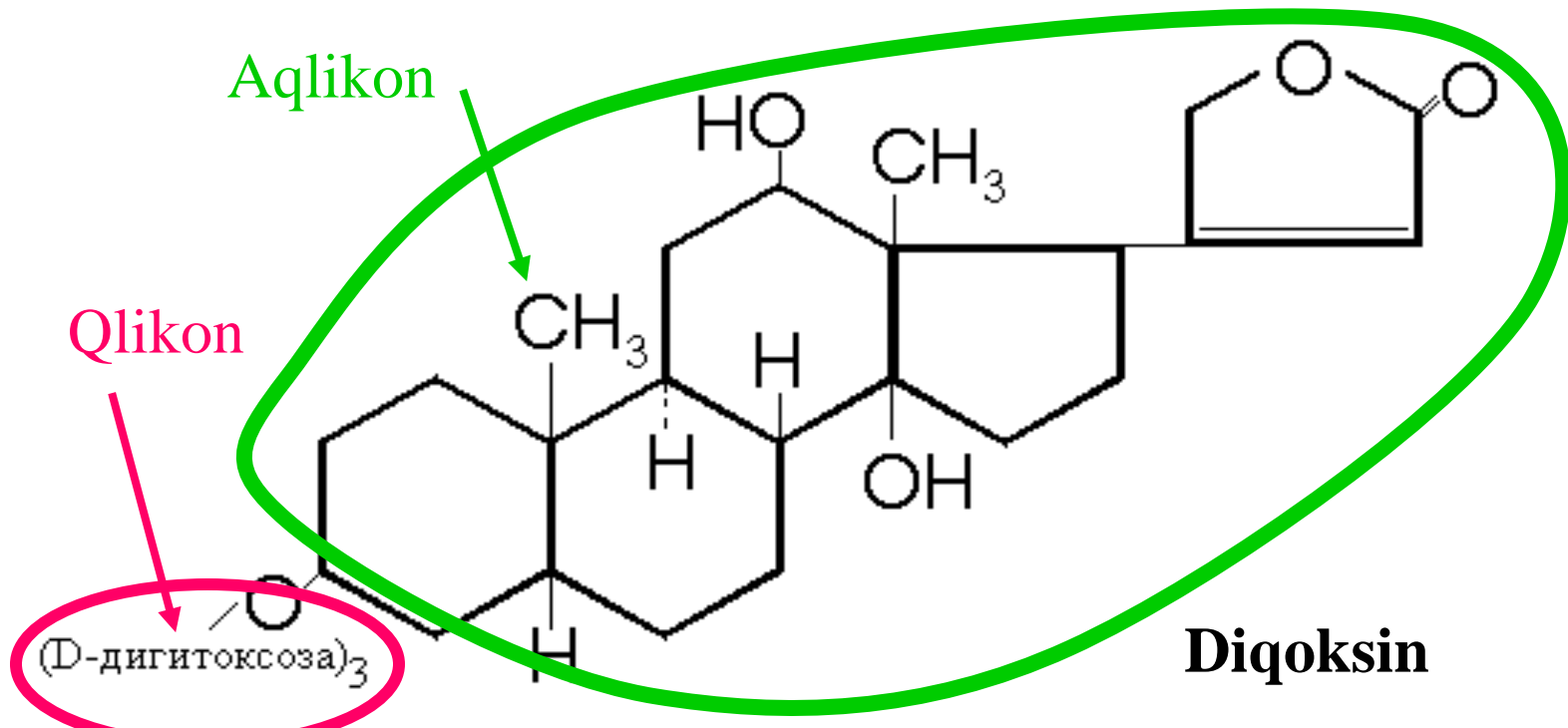
Miokardın təqəllüsünün ↑ üsulları

- 1. Yığılma gücünün ↑ və ürək vurğuları sayının ↓**
(kardiotonik təsir). Xr total ÜÇ zamanı tezləşmiş ritmlə olan hallarda (taxikardiyalı).
Ürək qlikozidləri tətbiq edilir ki, onlar oksigen tələbatını ↑-mirlər.
- 2. Yığılma gücünün ↑ və ürək vurğuları sayının ↑**
(kardiostimulyator təsir). Kəskin sol mədəcik ÜÇ-da (ağ ciyər ödemi) seyrək nəbzlə müşayiət olunan hallarda (bradikardiya) təyin edilir.
Qeyri-qlikozid inotrop təsirli maddələr təyin edilir.

Ürək qlikozidləri yunanca *glykys* (şirin) – molekulu 2 hissədən ibarət olan və efir birləşməsi ilə birləşən kardionik maddələrdir:

1. Qlikon (şəkərli hissə - rannoza, digitoksoza) – ÜQ-nin **FK** xüsusiyyətlərini (polyarlıq, suda, lipidlərdə həll olma və kumulyasiya olma) təmin edir

2. Aqlikon (genin, q-şəkərli hissə - 5-, və ya 6- üzvlü lakton həlqəsi) – ÜQ-nin **FD** təmin edən struktur

Qlikozid inotrop maddələr (ÜQ)

1600 il b.e.ə. - Eqipet (dəniz soğanı), 1785 il.- UUiterinq, E.Darvin

Təsnifat

I. 5-üzvlü lakton həlqəli ÜQ - «kardenolidlər»:

1. **Qeyri-polyar** (lipofil - 1 hidrosil qrupuna malikdir)

Digitoksin

2. **Az polyar** - (2 hidrosil qrupuna malikdir)

Diqoksin (Lanikor) tabletlər - 0,25 mq., ampula 0,025% -1 ml məhlul
Lanatozid (Selanid, *İzolanid*) tabletlər - 0,25 mq.,
səzifdirlər

3. **Polyar** (suda həll olan - 4-5 hidrosil qruplu)

Strofantin K – ampula 0,025% -1 ml və ya 0,05 %-1ml məhlul

Uabain (Strofantin Q),

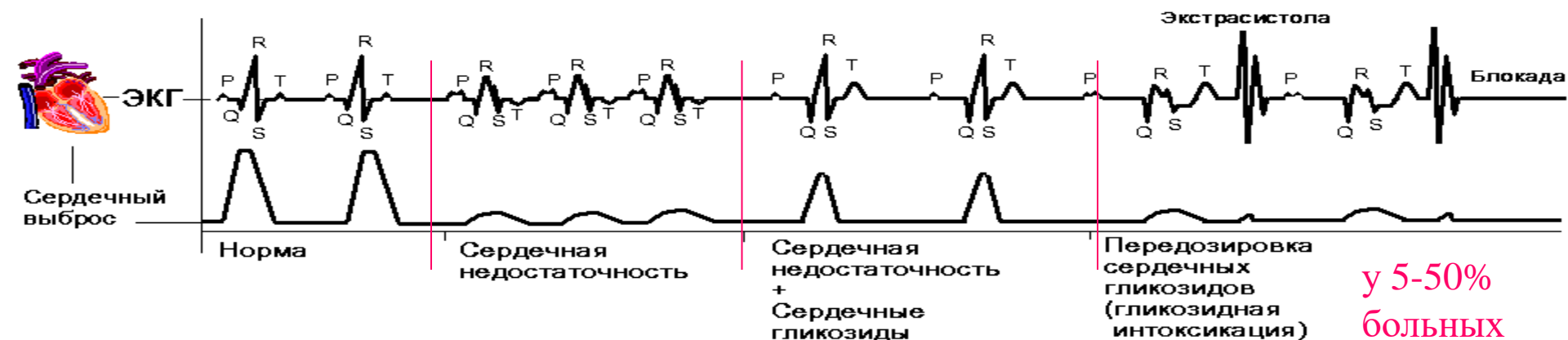
Korqlikon – ampula 0,06 %-1ml məhlul

II. 6-üzvlü lakton həlqəli ÜQ - «bafa-dienolidlər»:

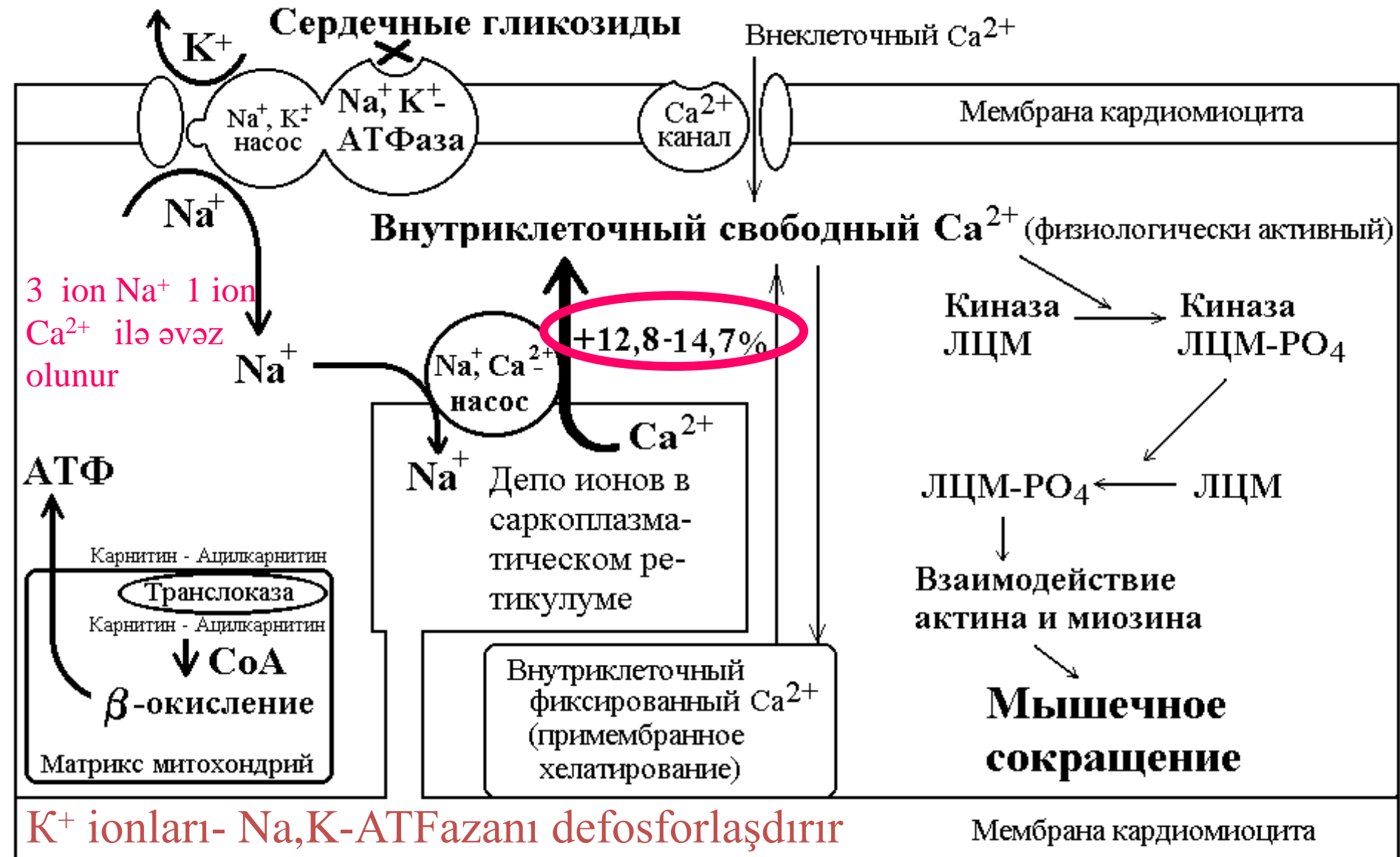
Dəniz soğanı preparatları - **Meproşçillarin** (*Klift*) – ÜVS-n1
azaltmır,

ÜQ-nin dekompensə olunmuş miokarda effektləri:

1. **Müsbət inotrop effekt** – ürək yığılmaları gücünün artırılması (daha qısa olur).
2. **Mənfi xronotrop effekt** - ürək ritminin seyrəlməsi və diastolanın uzanması (azan sinir tonusunun artması).
3. **Müsbət dromotrop effekt** - AV düyündə keçiriciliyə birbaşa təsir – sinus düyünündən işçi miokarda qədər («ritm aparıcısı»).
4. **Müsbət batmotrop effekt** – miokard oyanıcılığını artırır
5. **Müsbət tonotrop effekt** – miokard tonusunun artması

ÜQ-nin FD- Na^+, K^+ -ATF-azanın fosforlaşmış formasının geri dönən (~ 35%) blokadası (ÜQ-nin lakton həlqəsi α -subvahidlərin SH-grupu ilə birləşir)

K^+ ionları- Na, K -ATFazanı defosforlaşdırır

(effektin azalması)

ÜÇ-nin mühüm nümayəndələri:

Strofantin K - polyar (5 hidroksil qruplu) – zəif kumulyasiya xüsusiyyəti, maksimal inotrop effektli. Preparat MBS-dən pis sorulur, ona görə ancaq v/dax yeridilir. Təsiri - 2-10 dəqiqədən sonra başlayır, təsir müddəti 1,5 saatdır.

Diqoksin – zəif polyardır (2 hidroksil qruplu), daha geniş tətbiq olunur. Biomənimsənilməsi 60-85%.

$C_{ter} = 1-2 \text{ nq/ml}$. $T_{1/2} = 32-48 \text{ saat}$. 25% böyrəkdən kənar xaric olur

	Təsirin başlanması	T_{max}
Daxilə	30-120 dəq	8 saat
Vena daxilinə	5-30 dəq	3 saat

Ləng digitalizasiya - 0,5 mq x 1 dəfə 7 gün. Sonradan 1/2 doza x 1 dəfə.

Digitoksin – q-polyar (1 hidroksil qruplu), daha uzun təsir müddətlidir. MBS-dən və göz selikli qişasından yaxşı sorulur, biomənimsənilməsi - 95-100%. Təsiri – 1-4 saatdan sonra başlayır, pik təsir – 8-14 saat.

II. Qeyri-qlikozid inotrop maddələr

1. β_1 -adrenoreseptorların stimulyatorları

Dobutamin (*Dobutreks*) - 5% - 5 ml,
Dopamin, Midodrin, Adrenalin, Prenalterol, Ksamoterol

2. Adrenoreseptorlara təsir etməyənlər

a) Kalsium preparatları – Kalsium xlorid

б) Fosfodiesteraza inhibitorları

Bipiridin törəmələri – **Amrinon, Milrinon**

İmidazol törəmələri - Emoksimoon, Piroksimoon,

Fenoksimon, Pimobendan, Levosimendan

Ksantin törəmələri - Teofillin

в) Sitokinlərin antaqonistləri (TNA- α , İL-1, İL-6) -

Vesnarinon, Pentoksifillin, Eternesept, Taurin, Qlükaqon

г) Yağ turşuları daşıyıcıları – L-karnitin, Mildronat

Qeyri qlikozid maddələrin təsir mexanizmi

β_1 - адреномиметики

